

REFERAT

In cadrul măsurilor de purificare a Basarabiei și Bucovinei, în toamna anului 1941, după reocuparea acestor provincii de armata română, s'a dispus și executat prin unitățile de poliție ale armatei, transferarea elementului evreesc în Transnistria.

O statistică a numărului celor aduși, nu s'a putut face decât după așezarea lor, și după ce a luat ființă administrația românească, pe măsură ce a fost predată de trupele germane.

Din datele ce avem, numărul lor ar fi fost:

1.-Evacuați din Basarabia și Bucovina 1941	Basarabia	55.867.-
	Bucovina	43.790.-
2.- Din orașul și Județul Dorohoi		10.368.-
	Total	110.033.-

In decursul anilor 1941 - 1942, din cauza epidemiilor ce s'au ivit și a imposibilității de asistență medicală și profilaxie, în regiuni peste care trecuse războiul, o parte au murit și după o statistică făcută la 1 Septembrie 1943, ar mai fi rămas un număr de 50.741 evrei, care sunt așezați în județele Moghilev, Tulcin și Golta, în mase mai compacte și în restul județelor în număr mai redus.

Așezarea pe localități înșchițe alăturată.

In prezent acești evrei sunt cazați în condițiuni multumitoare, cei valizi fiind întrebuințați în lucrări de folos obștească, industrii și diverse exploatare. -Hrana li s'a asigurat prin Guvernământul Transnistriei și ajutoarele date prin Centrala Evreilor din București.

Având în vedere hotărârea conducerii Statului, de a readuce în Basarabia și Bucovina, evrei valizi din Transnistria, pentru a fi întrebuințați în coloanele de lucrători, acolo unde nevoile războiului, impun, facem următoarele propuneri:

1.-In vederea epocii de iarnă în care vor lucra trebuiesc selecționați și echipați în bune condițiuni.

Această operațiune nu se poate face în Transnistria.

Ea este posibilă numai în localitățile de unde au fost ridicați. -Urmează deci ca fiecare familie să fie readusă în județul de reședință. -La neajungere în unul sau două orașe nereședință de județ, interzicându-se cu desăvârșire stabilirea lor în comune rurale.

Deși o parte din orașele la care ne referim au fost distruse într'o măsură oarecare, totuși având în vedere numărul redus al celor ce revin, față de cei plecați, credem că operațiunea se va putea executa.

In ceiace privește întreținerea, aceasta urmează a se da de Centrala Evreilor, în Basarabia și Bucovina neexistând comitete locale evrești.

In ceiace privește întreținerea, aceasta urmează a se da de Centrala Evreilor, în Basarabia și Bucovina neexistând comitete locale evrești.

Pentru a nu se impieta totuși asupra transporturilor militare, transferarea evreilor readuși se poate face cu ușurință din Județul Moghilev / unde sunt în majoritate 32.002 / pe jos și cu căruțe până se depășește linia Nistrului. -De acolo transferarea se poate executa cu C.F.R.

Aceiași operațiune se poate executa și în ceiace privește evreii din Județele Tulcin și Iampol, față de numărul lor redus care înglobează un total de 3.969 persoane.

Pentru cei din Județul Balta, față de distanța mare și numărul lor ridicat 12.477, transferarea se va putea executa în mod treptat cu mijloacele locale, neutilizându-se calea ferată decât după trecerea Nistrului.

Intreaga operațiune de transferare, apreciem că s'ar putea executa într'un termen de aproximativ 30 zile.

In ceiace privește trierea acestora, în cursul lunii Ianuarie, urmează a fi examinați de o comisie medicală, stabilindu-se numărul celor valizi între 18 - 45 ani, care după ce vor fi echipați urmează să formeze coloanele de lucrători și deplasa în zonele unde urmează a fi întrebuințați.

2.-Pentru copii orfani de mamă și tată, al căror număr este aproximativ 5.000, aceștia urmează a fi așezați pentru creștere în orașele din Basarabia și Bucovina în care să ia ființă orfelinate, sub îngrijirea Centralei Evreilor din București.

3.- Bătrânii și cei fără posibilități de a se întreține, urmează deasemenea a fi îngrijiți tot prin Centrala Evreilor din București, organizând în acest scop azilele necesare.

4.-Sub nici un motiv, nu se poate accepta propunerea delegatului Centralei Evreilor, ca acești evrei foști în Basarabia și Bucovina să fie aduși și așezați în Moldova sau alte părți ale țării, unde există deja evrei locali, aceștia fiind concentrați în orașele de reședință a județelor respective, constituind permanent o sarcină pentru populația locală. -De aceea credem că readucerea lor în alte părți ale țării, nu numai că ar îngreuna această sarcină, dar a da naștere la o serie de nemulțumiri în rândurile populației creștine locale.

5.-S'ar putea totuși lua în considerațiune ca orfanii / 5000 / să fie împărțiți în întreaga țară, repartizați câte unul de fiecare familie evrească mai înstărită, după ce aceasta în prealabil și-ar lua obligația de întreținere.

6.-In categoria celor ce urmează a fi repatriați, s'ar afla și cei 427 evrei evacuați din restul țării, sub suspiciune de activitate politică interzisă, care la cercetarea făcută în lagărul Wapniarka de Comisiunea trimisă de Ministerul Afacerilor Interne, nu găsiți temeieri serioase de deținere și au fost lăsați liberi în Transnistria.

7.-Asupra evreilor trimiși în Transnistria pe motiv că au trecut la religia creștină, rămâne să se decide.

8.-Eliminând pe cei susceptibili a fi readuși în țară, potrivit propunerilor de mai sus, în Transnistria urmează a mai rămâne internați în lagărul Grosulovo / fost Wapniarka / următoarele categorii de evrei:

a.-Evrei comuniști trimiși din lagărul Tg.Jiu.....407.-

b.-Evrei ce au activat în mișcarea comunistă, verificați de comisiune.....127.-

c.-Evrei condamnați pentru comunism
evacuați din penitenciare
din țară..... 35.-

Total.....619.-

d.-Evrei Polonezi intrați clandestin în Bucovina și evacuați în Transnistria / numărul acestora urmează a se stabili ulterior.

9.-Deosebit de cei menționați la punctul 8, urmează a mai rămâne în Transnistria cei pedepsiți la deportare și ordine speciale.-

II.-

Având în vedere conjunctura politică în care România se găsește, și pentru a nu se da naștere unor interpretări dăunătoare ordinii interne și relațiilor noastre politice, considerăm oportun ca executarea măsurilor propuse mai sus, să se aplice egalizat în timp și pe categorii de evrei, justificând astfel operațiunea.-

Soluțiunea pe care o propunem în această ipoteză este următoarea:

Impărțirea evreilor susceptibili a fi readuși în țară, în categoriile menționate mai jos, a căror înapoiere în țară să se facă în următoarea ordine de preferință:

a.-Copii orfani de mamă și tată, până la vârsta de 18 ani, care nu au mijloace de existență și nici posibilități de a muși.

b.-Invalizii, veteranii și decorații care au luat parte la războaiele României.

c.-Evreii originari din vechiul regat și care s'au găsit întâmplător în Basarabia și Bucovina la evacuare.

d.-Familii evrești care au fost evacuate din Basarabia și Bucovina, fără capii respectivi de familie, care la acea dată se găseau în detașamente de muncă.-

e.-Profesioniștii specialiști necesari în țară / medici / ingineri / tehnicienii și meseriași calificați.-

După executarea operațiunilor de readucere menționate la aliniatele a-e, urmează a se trece la readucerea restului de evrei, rămași, susceptibili a se încadra în hotărârea luată de conducerea Statului.-

Ministru Subsecretar de Stat

General de Corp de Armată

C.Z. Vasiliu

NOTA

Situația evreilor evacuați în Transnistria.-

1.) Evacuați din Basarabia și Bucovina în anul 1941:	-Din Basarabia.....	55.867
	-Din Bucovina.....	43.798
Din Dorohoi și Herța.....		10.368
	Total.....	110.033
Rămași la 1 Septembrie 1943.....		50.741
2.) Evrei comuniști trimiși în Lagărul Wapniarka din cei aflați în libertate în țară la data evacuării lor în Transnistria.....		554
	Dintre aceștia: a). Scoși din lagăr și lăsați liberi în Transnistria.....	427
	b) Rămași în lagăr.....	127
3.) Evrei trimiși în Lagărul Wapniarka din Lagărul Tg. Jiu.....		407
4.) Evrei comuniști aflați în penitenciare, evacuați în Lagărul Wapniarka.....		85
5.) Evrei evacuați pentru nesupunerea la munca de folos obștesc de către Marele Stat Major (Situația la 12 Octombrie 1942).....		594
6.) Evrei care au cerut repatrierea în U.R.S.S.		578
	Dintre aceștia: a) Dispăruți	562
	b). Rămași în viață	16

Inspectoratul General al Jandarmeriei

16/XI.1943

Binevoiți a cunoaște că în Consiliul de Ordine din ziua de 12 Noembrie a.c.s'au luat următoarele hotărâri, referitor la situația evreilor din Transnistria.

1. Se va examina situația fiecăruia dintre evacuați din Bucovina și Basarabia în anul 1940-1941 și se vor aduce în localitățile de origine, așezându-se în orașul de reședință al județului, din care a făcut parte la evacuare. Este strict interzis așezarea lor în comunele urbane nereședință sau în comunele rurale.

Se va începe cu:

a. Evreii originari din restul țării (Moldova - mai puțin județul Dorohoi -, Muntenia, Oltenia, Banat și Ardeal) cei accidental sau temporar se aflau în Basarabia sau Bucovina.

b. Pensionarii Statului Român, invalizi, văduve și orfani din războaiele trecute ale României.

c. Profesioniștii specialiști necesari în țară (medici, ingineri - dintre medici se va lăsa numărul necesar îngrijirii populației evreești de acolo), tehnicieni și meseriași calificați, cum și intelectualii necesari vieții publice, industriași sau comercianți necesari economiei naționale.

2. Orfanii de tată și mamă, rămași în Transnistria pe urma decesului părinților, se vor aduce în țară în grupe, potrivit posibilităților de transport și cazare și se vor așeza în orașele din țară în care sunt comunități evreești, și vor fi dați prin grija și hotărârea Centralei Evreilor din București, la fiecare familie instărită, câte unul spre creștere.

./.

N O T A

de numărul evreilor pe categorii și sexe, evacuați din țară în Transnistria în Septembrie 1942, pentru suspiciune comunistă, și pentru că au cerut repatrierea în U.R.S.S. în 1941.-

1).- Evrei comuniști, evacuați în Transnistria, din cei aflați în libertate la data evacuării.....	554
Dintre aceștia: a). Bărbați.....	499
b).- Femei.....	55.
2).- Evrei evacuați în Transnistria, din Lagărul Tg. Jiu.....	407
Dintre aceștia: a).- Bărbați.....	355
b).- Femei.....	52
3).- Evrei evacuați pe motiv că au cerut repatrierea în U.R.S.S.	578
Dintre aceștia: a). Cap. fam.....	144
b). Membr. fam.....	434

Din categoria evrei menționați la pt. 3, la 1 Septembrie a.c. mai erau în viață: 9 bărbați și 7 femei, în total 16 evrei.-